

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У СТИМУЛЮВАННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Повоєнний період завжди супроводжується значними економічними, соціальними та політичними викликами, а відбудова економіки потребує комплексного підходу, що базується на технологічних інноваціях і підприємницькій активності. Для України, яка переживає надзвичайно руйнівну війну з російською федерацією, питання відновлення економічної стабільності та нарощування економічного потенціалу стоїть особливо гостро. Інноваційний потенціал промислових підприємств у цьому контексті постає не лише як інструмент економічного зростання, але й як стратегічний чинник, здатний закласти основу для модернізації промисловості, розвитку підприємництва та побудови національної економіки на засадах сталого розвитку.

Інноваційний потенціал промислових підприємств охоплює здатність генерувати нові ідеї, впроваджувати їх, модернізувати виробничі процеси та швидко адаптуватися до змін ринку. Основними елементами цього потенціалу є кваліфікований персонал, сучасна матеріально-технічна база, фінансування інновацій та науково-дослідна інфраструктура. Сьогодні важливим показником також є здатність підприємств впроваджувати інформаційні технології, що підвищують ефективність і продуктивність виробництва [3].

З огляду на масштаби руйнувань та економічні втрати, які Україна зазнала внаслідок військових дій, інновації виступають центральним елементом у відновленні виробничих потужностей, створенні нових галузей та оновленні економічної структури країни. Інноваційні технології, як-от відновлювальна енергетика, енергозбереження, адитивне виробництво, штучний інтелект та біотехнології, можуть забезпечити Україні економічну самодостатність та сприяти прискоренню перехідного процесу до стійкої економіки. Впровадження нових технологій дозволить зменшити залежність від імпортованої продукції, оптимізувати використання наявних ресурсів та забезпечити ріст наукомістких галузей.

Одним із ключових напрямків є розвиток так званих інноваційних кластерів, у межах яких підприємства та науково-дослідні установи можуть співпрацювати для ефективної реалізації інноваційних проєктів. Інноваційні кластери допоможуть створити синергію між виробничим і науковим сектором, стимулюючи обмін знаннями та поширення інновацій, що сприятиме швидкому впровадженню технологій у промисловість [4].

Інноваційний розвиток промислових підприємств може стати каталізатором для активізації підприємницької діяльності в Україні. У післявоєнний період підприємництво відіграватиме вирішальну роль у відбудові економіки, створенні робочих місць і відновленні добробуту громадян. Однак для забезпечення стійкого зростання підприємницької активності потрібне залучення інновацій, що дозволять підвищити продуктивність праці, знизити виробничі витрати, оптимізувати бізнес-процеси та розширити доступ до внутрішніх і зовнішніх ринків. Важливим інструментом у цьому процесі стане цифровізація виробничих процесів, впровадження автоматизації, роботизації та інтеграція сучасних ІТ-рішень, що здатні підвищити конкурентоспроможність як великих, так і малих підприємств [1, с. 66].

Ефективна державна політика є ключовим фактором у стимулюванні інноваційного потенціалу промислових підприємств. Основними напрямками, які могли б посилити інноваційний розвиток є:

1. Залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій у високотехнологічні галузі. Для цього слід:
 - Розробити інвестиційні стимули, зокрема податкові пільги, пільгові кредити та субсидії для інвесторів, які готові вкладати кошти у галузі з високою доданою вартістю та інноваційними технологіями.

- Створити спеціальні економічні зони з низьким податковим навантаженням, які забезпечуватимуть підприємствам доступ до розвиненої інфраструктури та технологічних ресурсів. Ці зони можуть включати такі галузі, як електроніка, ІТ, фармацевтика, біотехнології та відновлювальна енергетика.
 - Розширити співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями (наприклад, Європейський банк реконструкції та розвитку, Світовий банк), щоб залучати довгострокове фінансування для інноваційних проєктів та досліджень у сфері промисловості [3].
2. Розвиток інноваційних хабів і науково-дослідних центрів. Для цього необхідно:
- Заснувати національні та регіональні інноваційні хаби та технопарки, які надаватимуть підприємствам доступ до лабораторій, дослідницького обладнання та інфраструктури для розробки нових технологій.
 - Підтримувати співпрацю між науковими установами та бізнесом для створення спільних науково-дослідних проєктів та прискорення передачі технологій від дослідницьких центрів до комерційного використання.
 - Впровадити державні програми для підготовки та розвитку висококваліфікованих кадрів в області технологій, наукових досліджень та інноваційного менеджменту, що сприятиме розвитку талановитих інженерів, науковців та технологів [4].
3. Підтримка стартапів через акселератори та інкубатори. Стартапи є важливим джерелом інновацій, оскільки вони можуть швидко реагувати на зміни та пропонувати нові рішення. Державна підтримка стартапів може включати:
- Створення державних акселераторів та інкубаторів для стартапів, які надаватимуть підтримку в розробці бізнес-стратегій, доступі до фінансування та виходу на ринок.
 - Розширення доступу до венчурного капіталу, наприклад, через створення державних або приватно-державних венчурних фондів, які б інвестували в перспективні стартапи на ранніх етапах [2, с. 14–15].

Отже, інноваційний потенціал промислових підприємств відіграє ключову роль у відбудові та модернізації української економіки після війни. Саме через залучення інноваційних технологій, реструктуризацію промислових процесів та розвиток підприємництва Україна зможе досягти стійкого економічного зростання, зміцнення міжнародних позицій та підвищення добробуту населення. Інноваційний розвиток стане основою для інтеграції України у світову економіку як сучасної та конкурентоспроможної держави, що базується на засадах високотехнологічного виробництва та сталого розвитку.

Перелік посилань

1. Белялов Т. Е. Інноваційний розвиток підприємництва в умовах війни та в післявоєнний період. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації*: матер. IV Міжн. наук. – практ. конф. Київ: КНУТД, 2022. С. 66–67.
2. Біла І. С., Посна В. С., Шевченко О. О. Інноваційний розвиток як чинник повоєнної відбудови економіки України. *НАУКОВІ ЗАПИСКИ НАУКМА. Економічні науки*. 2023. Т. 8. Вип. 1. С. 10–16.
3. Пермінова С., Ситник Н., Чупріна М. Інноваційна діяльність в Україні в період воєнної агресії: тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. №59: веб-сайт. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3409/3337> (дата звернення: 06.11.2024). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-62>.
4. Ткаченко О. В., Ткаченко О. О., Загребельний Д. С. Повоєнна відбудова інноваційної трансформації України. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. №8: веб-сайт. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/75/53> (дата звернення: 05.11.2024). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13166005>.